

Eskubideen arteko talkan, indarrak erabakiko du

ANDREA BARTOLO
AZET ETXEBIZITZA
SINDIKATUKO KIDEA

Etxebizitzaren merkantilizazioa ukatu ezin dugun errealitatea da. Eta horren atzean hainbat ebidentzia tragiko daude: etxegabetzeak, etxebizitza duina eskuratzeko ezintasuna, espekulazioa, alokairuagatik itota bizitzea... Finean, jabetza-pribatuaren logikaren inposizio basatia. Honen aurrean “etxebizitza eskubidea” aldarrikatzen dugu maiz. Baina ez al dute jabedunek etxebizitzarekin negozioa egiteko eskubiderik?

Terminologikoa ez ezik, ondorio politikoak dituen gaia da. Etxebizitzari dagokionean eskubide vs negozio dikotomia mistifikazio hutsa da. Etxebizitza, aldi berean, eskubidea (erabilera-balioa) eta negozioa (truke-balioa) delako. Horrek esan nahi du ezin dugula eskubide bat aldarrikatu ezaugarri naturala balitz bezala, etika edo moral abstraktu baten izenean. Eskubidea harreman soziala delako, indar-harremana eta antagonismoa.

David Harvey-k *eskubide kontzeptuaren* anibalentzia ikertu zuen, horren erabilera eta aldarrikapena kontraesankorra dela esanez: “Hirirako-eskubidea finantzariak eta promotoreak eska dezakete, eta eskubide osoa dute horretarako; baina etxerik eta paperik gabekoak ere aldarrikatu dezakete. Eskubidearen definizioa, beraz, borrokaren xedea da,

eskubide hori gauzatzeko borrokarekin batera joan behar duena”.

Etxebizitza-eskubidearekin antzeko zerbait gertatzen da. Gizarte kapitalistan bi eskubide kontraesankor eta antagonikoak arteko talka dago: klase jabedunarena (kapitala metatzeko eskubidea) eta klase desjabetuona (etxebizitza izateko eskubidea). Eta, Marxek zioen bezala, “eskubide berdinen artean, indarrak erabakitzen du”.

Hau da, ezin dugu eskubideen auzia plano moralean soilik planteatu. Klase-antolaketaaren eta indar-metaketaaren planora ekarri behar dugu. Klase jabeduna etxebizitza-eskubidea negozio bezala gauzatzeko antolatuta dago, merkantziaren-erregimena erreproduzitzen eta jabetza pribatuaren diktadura ezarritik. Desjabetuon etxebizitza-eskubidea, beraz, ez da erakundeen eskutik iritsiko, ezta erreforma burgesen bidez ere. Etxebizitza-eskubidea antolakuntza eta borrokak tresnak garatzeko dugu gaitasunagatik baino ez dugu lortuko.

Ez dago bateragarritasun posiblerik eskubide kontrajarrien artean. Hortaz, klase-borroka izango da etxebizitzaren eskubidearen bi kontzepzioen artean zein gailenduko den erabakiko duen gudu-zelaia. ●

Zakurraren ipurtzuloan

EDU ZELAIETA ANTA
IDAZLEA ETA
IRAKASLEA

Irene Vallejo-k *Infinitua ihi batean* liburuko pasarte batean azaltzen du greziarrak ez zeudela batere interesatuak espezializazioan: kultura orokorra lantzean eta agertzean zetzan estatusa. Medikuntzak bakarrik erdietsi omen zuen prestakuntza espezializatu errespetatua izatea. Gainerako ofizioak, eguneroko bizimoduaren beharrezkoak izanagatik ere, ez ziren dotoreziaren seinale, eta urrutiko zeuden orduko izarra zen filosofiatik.

Egileak jarraitzen du, esklabotza naturalizatua zuen gizarte haren nostalgiarik gabe, maistraki: medikurik eza-gunenek nabarmentzen zuten haiek ere

filosofoak zirela. Horretarako beharra zuten, nonbait ere, (gizonezko) sendagilearen etiketa aski ez izaki.

Tokitan dago filosofoen apologia egun. Zakurraren ipurtzuloan. Espezializazioak bizi (eta hil) gaituen honetan, irain kutsua ere hartu du zenbait giro publikotan. Go-goan dut, adibidez, nolako destaina zera-biltzen Espainiako eskuineko batzuek pandemiako Osasun Ministro Salvador Illaren kontra: “*el filósofo*” zeritzoten, burlaizet.

Nostalgia-rik gabe ari naiz ni ere. Medikuntza eta aforismoak uztartu zituen Hipokratesek gutaz zer pentsatuko lukeen asmatu nahian. ●